

unter welchem Arḡuna, sich für einen Zwitter oder Geschlechtslosen ausgebend, in den Dienst des Königs der Virāṭa trat; m. TRK. 2, 8, 16. H. 709, v. l. H. an. MBH. 4, 1222. f. ०न्ता MBH. 4, 54. 306. Unbestimmt ob m. oder f. VASAV. 16. Vgl. LIA. I, 683. fg. und बृक्षल, बृक्षलः.

बृक्षारदीय n. das ausführliche (बृक्ष) Nārādīya Verz. d. Oxf. H. 84, a. 104, a. 232, a. 278, b. Vollständiger बृक्षारदीयपुराण No. 47. Verz. d. Tüb. H. 14. बृक्षारदीयतत्त्व Verz. d. Oxf. H. 101, b.

बृक्षारायणोपनिषद् f. die ausführliche (बृक्ष) Nārājanopanishad COLEBR. Misc. Ess. I, 76. Verz. d. Oxf. H. No. 479. Abgekürzt बृक्षारायण S. 394, b. COLEBR. Misc. Ess. I, 97. बृक्षारायणी Ind. St. 2, 80, N. 1.

बृक्षनिघण्टु (बृक्ष + नि) das ausführliche Glossar, Titel eines Wörterbuchs COLEBR. Misc. Ess. II, 20.

बृक्षनिर्वाणतत्त्व n. das ausführliche (बृक्ष) Nirvāṇatantra Verz. d. Oxf. H. 101, b.

बृक्षेत्र (बृक्ष + नेत्र) adj. viell. weitsichtig (in übertr. Bed.) Verz. d. Oxf. H. 19, b, 3.

बृक्षौका (बृक्ष + नौका) f. Bez. einer best. vortheilhaften Stellung im Spiele Katurāṅga TIRUĀṬI. im ÇKDra. u. चतुरङ्ग und As. Res. II, 163.

बृक्षमति (बृक्ष + मति) 1) adj. andachtsvoll: Soma RV. 9, 39, 1. — 2) m. N. pr. des angeblichen Verfassers zu diesem Liede, eines Āṅgiraśa, RV. ANUKA.

बृक्षन्मनस् (बृक्ष + मनस्) m. N. pr. eines Enkels Brahman's MBH. 3, 14123. eines Fürsten HARIV. 1702. fg. 1703. BHĀG. P. 9, 23, 11.

बृक्षन्मु m. der ausführliche (बृक्ष) Manu Verz. d. Oxf. H. 270, b. 279, a. 336, a. Ind. St. 1, 234. fg. MIT. 218, 4 v. u.

बृक्षन्मन्त्र (बृक्ष + मन्त्र) m. N. pr. eines Enkels Brahman's MBH. 3, 14123.

बृक्षोदित (बृक्ष + लो) N. eines mythischen Teichs KĀLIKĀ-P. 21.

बृक्षस्पति (बृक्ष, gen. von बृक्ष, + पति) m. gaṇa पारस्करादि zu P. 6, 1, 137. वनस्पत्यादि zu 2, 140. 1) wechselnd mit ब्रह्मपास्पति, N. eines Gottes, in welchem die Thätigkeit des Frommen gegenüber den Göttern personifiziert ist. Brh. ist der Beter, Opferer, Priester; Fürsprecher der Menschen bei den Göttern und ihr Beschützer gegen Unfromme. Dadurch erscheint er als das Vorbild des Priesters und der geistlichen Würde; wird auch als Purohita der Göttergemeinde bezeichnet; vgl. besonders die Lieder RV. 1, 190. 2, 23. 4, 30. 7, 97. Z. d. d. m. G. 1, 72. fgg. NAIGH. 3, 4. NIR. 10, 11. AK. 1, 1, 25. H. 118. HALĀJ. 1, 47. बृक्षस्पते विश्वेषामिज्जनिता ब्रह्मणामसि RV. 2, 23, 2. विशो ध्रैद्वी-रभ्याश्चरुर्त्तिर्बृक्षस्पतिना युजन्ते: ससाक्षे 8, 83, 15. 10, 14, 3. बृक्षस्पति: सार्मभिर्भुक्त्वा ध्रैवतु 36, 5. 10, 67, 3. 68, 4. fgg. 98, 1. 103, 8. 109, 5. ब्रह्मा 141, 3. VS. 2, 12. 9, 30. 39. 10, 30. 18, 76. घ्राङ्गिरस RV. 4, 40, 1. 6, 73, 1. AV. 8, 10, 25. 11, 10, 10. ÇAT. BR. 1, 2, 5, 25. KAUC. 133. MBH. 1, 2569. BHĀG. P. 4, 1, 35. — ÇAT. BR. 1, 7, 4, 21. 2, 3, 4, 36. 4, 6, 5, 1, 4, 4. 11. 15. 3, 3, 5. 9, 2, 3, 3. 11, 4, 3, 13. PĀṆKAV. BR. 17, 11, 4. AIR. BR. 3, 34. ब्रह्म वै बृक्षस्पति: तत्र सेम: 2, 38. TS. 2, 2, 1. 3, 4, 3, 1. zusammen mit Indra angerufen RV. 4, 49, 1. fgg. KĀTJ. ÇR. 4, 7, 11. PĀR. GRHJ. 2, 6. KAUC. 133. zwischen Indra und Praḡāpati TAITT. UP. 2, 8. पुरोधसा च मुख्यं मा विद्धि पार्थ बृक्षस्पतिम् BHAG. 10, 24. MBH. 1, 4180. 6644. 13, 3156. 14, 99.

V. Theil.

R. 2, 104, 26. ब्राह्मणानां बृक्षस्पति: (पति:) MBH. 14, 1177. बृक्षस्पतिसमो मतो SĀV. 2, 15. ०न्य R. GORR. 2, 90, 32. Spr. 502. 1986. fg. HR. Pr. 7, 21. BHĀG. P. 3, 1, 25. 6, 7, 16. वाचा च बृक्षस्पतिसदृश: KSHITR. 48, 18. Verfasser eines Gesetzbuchs JĀṆ. 1, 4. Verz. d. Oxf. H. 14, a. N. 270, b. 278, b. 336, a. ०संकिता GILD. Bibl. 434. eines Arthaśāstra VP. 284. Verz. d. Oxf. H. 213, b, 9. eines Nāstivādārthaśāstra HARIV. 1505; vgl. HALL. 162. 163. WILSON, Sel. Works I, 6. 7. 12. 13. 22. ist Vjāsa VP. 272. Verz. d. Oxf. H. 80, a, 10. sein Weib Tārā von Kandra geraubt (s. u. तार् 17.) Verz. d. Oxf. H. 23, a, 36. fgg. बृक्षस्पतेर्वलमिद् N. eines Sāman Ind. St. 3, 226, b. Am Himmel ist Brh. der Planet Jupiter R. 2, 41, 10. 100, 38. SŪJAS. 1, 31. WEBER, GJOT. 21. fgg. Nax. II, 281. RAGH. 13, 76. VP. 240. BHĀG. P. 5, 22, 15. Verz. d. Oxf. H. 332, a, 8. ०शान्ति 86, b, 43. ०चार Titel des 8ten Adhj. in VARĀH. BRH. S. ०चक्र LIA. I, 827. — 2) N. pr. eines Fürsten, eines Urenkels des Aḥoka, BUHN. Intr. 430. eines Fürsten von Kāc̣mīra RĪĀA-TAR. 4, 675. — Vgl. बार्क्षस्पत, बार्क्षस्पत्य.

बृक्षस्पतिक m. Hypokorist. von बृक्षस्पतिदत्त P. 5, 3, 83, Vārtt. 1, Sch. बृक्षस्पतिगुप्त (बृ + गुप्त) m. N. pr. eines Mannes VAṆCABR. dos SV. in Ind. St. 4, 372.

बृक्षस्पतिदत्त (बृ + दत्त) m. ein Mannsname P. 5, 3, 83, Vārtt. 1, Sch. बृक्षस्पतिपुराहित adj. den Brhaspati zum Purohita habend VS. 20, 11.

बृक्षस्पतिप्रणुत adj. von Brhaspati vertrieben AV. 8, 8, 19.

बृक्षस्पतिप्रसूत adj. von Brhaspati geheissen RV. 10, 97, 15. 19.

बृक्षस्पतिमत् adj. von Brhaspati begleitet ÇĀṆKH. ÇR. 6, 7, 10. 9, 14. KĀTJ. ÇR. 10, 3, 9. 7, 14. — Vgl. बृक्षस्पतिवत्.

बृक्षस्पतिमिश्र (बृ + मिश्र) m. N. pr. eines Scholiasten des Raghuvam̃ça STENZLER in der Vorrede zu RAGH. III.

बृक्षस्पतिय m. und बृक्षस्पतिल m. Hypokorr. von बृक्षस्पतिदत्त P. 5, 3, 83, Vārtt. 1, Sch.

बृक्षस्पतिवत् adj. = बृक्षस्पतिमत् AIR. BR. 2, 20.

बृक्षस्पतिवार (बृ + वार) m. Donnerstag HAUGUR.

बृक्षस्पतिशिरस् (बृ + शि) adj. wohl geschoren wie Brhaspati (vgl. ĀCV. GRHJ. 1, 17, 12): ममाग्रे वर्च इति (AV. 5, 3, 1) बृक्षस्पतिशिरसं पषातकेनोपसिच्याभिमह्योपनिदधाति KAUC. 49.

बृक्षस्पतिसर्व (बृ + सर्व) m. gaṇa सवनादि zu P. 8, 3, 110. N. einer eintägigen Feier, durch welche die Purohita-Würde erlangt werden soll: यः पुरोधसकामः स्यात्स बृक्षस्पतिसर्वेन यजेत TBH. 2, 7, 2. ÇAT. BR. 5, 2, 4, 19. KĀTJ. 37, 7. ÇĀṆKH. ÇR. 15, 2, 7. 4, 1. 3. LĪP. 8, 7, 4. 11, 12. वाजपेयेनैष्टा राजा राजसूयेन यजेत ब्राह्मणा बृक्षस्पतिसर्वेन ĀCV. ÇR. 9, 9, 5. BHĀG. P. 4, 3, 3. HALĀJ. 2, 263.

बृक्षस्पतिस्तोम (बृ + स्तोम) m. gleichfalls N. eines Ekāha PĀṆKAV. BR. 25, 1, 1.

बेकुरा m. Wucherer nach NIR. 6, 26. इन्द्रो विश्वान्बेकुराणां अर्क्षं उत क्रत्वा पणीरुभि RV. 8, 33, 10.

बेकुरा f. unter den Bezz. für Stimme, Ton aufgeführt NAIGH. 1, 11. wahrscheinlich mit बकुर zusammenhängend und wie dieses ein musikalisches Instrument oder die dasselbe spielende Person bezeichnend: बेकुरा नामासि जुष्टा देवेभ्यो नमो वाचे PĀṆKAV. BR. 1, 3, 1. DEVAR. zu NAIGH.